

Konferencja prasowa

„Powrót do Europy” Opinia społeczna po 20 latach demokracji

Projekt realizowany we współpracy z:

Projekt finansowany przez:

Partnerem strategicznym Instytutu Spraw Publicznych jest Telekomunikacja Polska SA

Projekt „Return to Europe”

- Badania w krajach Grupy Wyszehradzkiej
- 3 rodzaje badań:
 1. Ogólnokrajowe badania sondażowe
 2. Jakościowe badania fokusowe z młodymi ludźmi
 3. Wywiady z ekspertami od pomocy rozwojowej

Pytania badawcze:

- Jak oceniane są zmiany i reformy związane z nowym ustrojem?
- Na ile zmiany w 1989 r. były konieczne?
- Demokracja – sukces czy porażka?
- Budowa demokracji – własnymi siłami czy z pomocą zza granicy?
- Czy kraje Grupy Wyszehradzkiej powinny same angażować się w pomoc przy demokratyzacji?

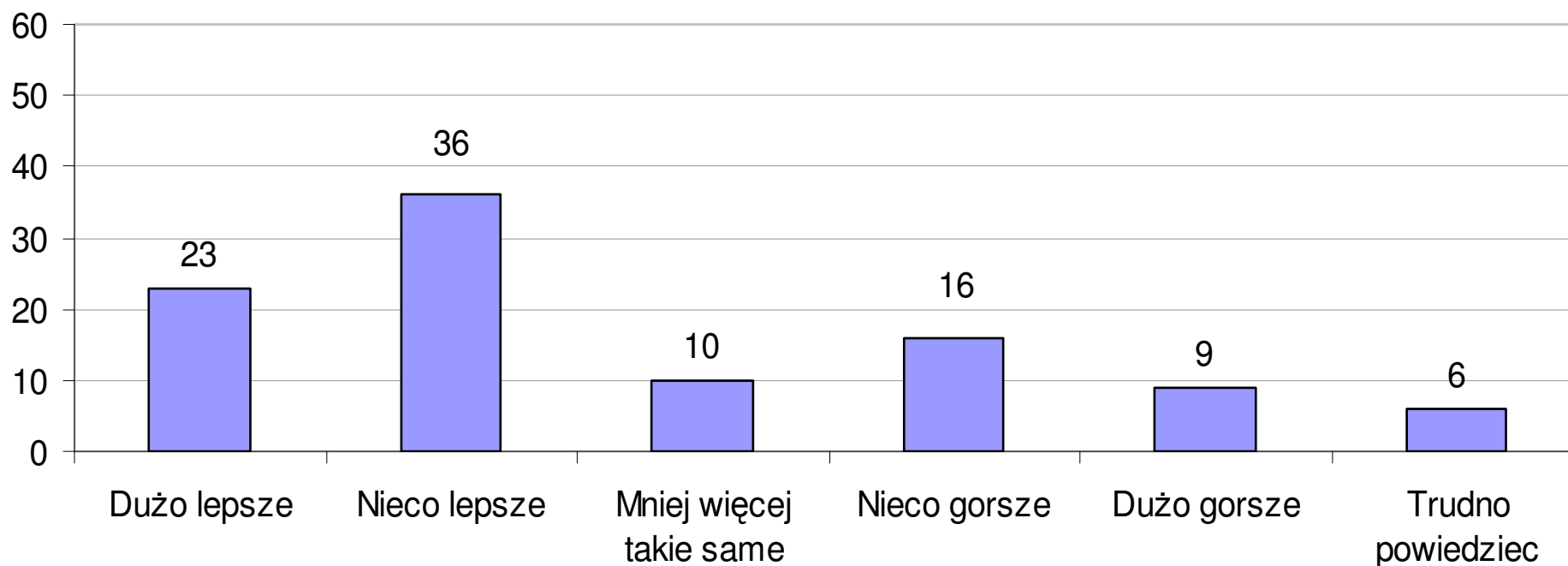
INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH
THE INSTITUTE OF PUBLIC AFFAIRS

Wyniki badania sondażowego w Polsce, Czechach, na Słowacji i Węgrzech

Porównanie dzisiejszej sytuacji z PRL

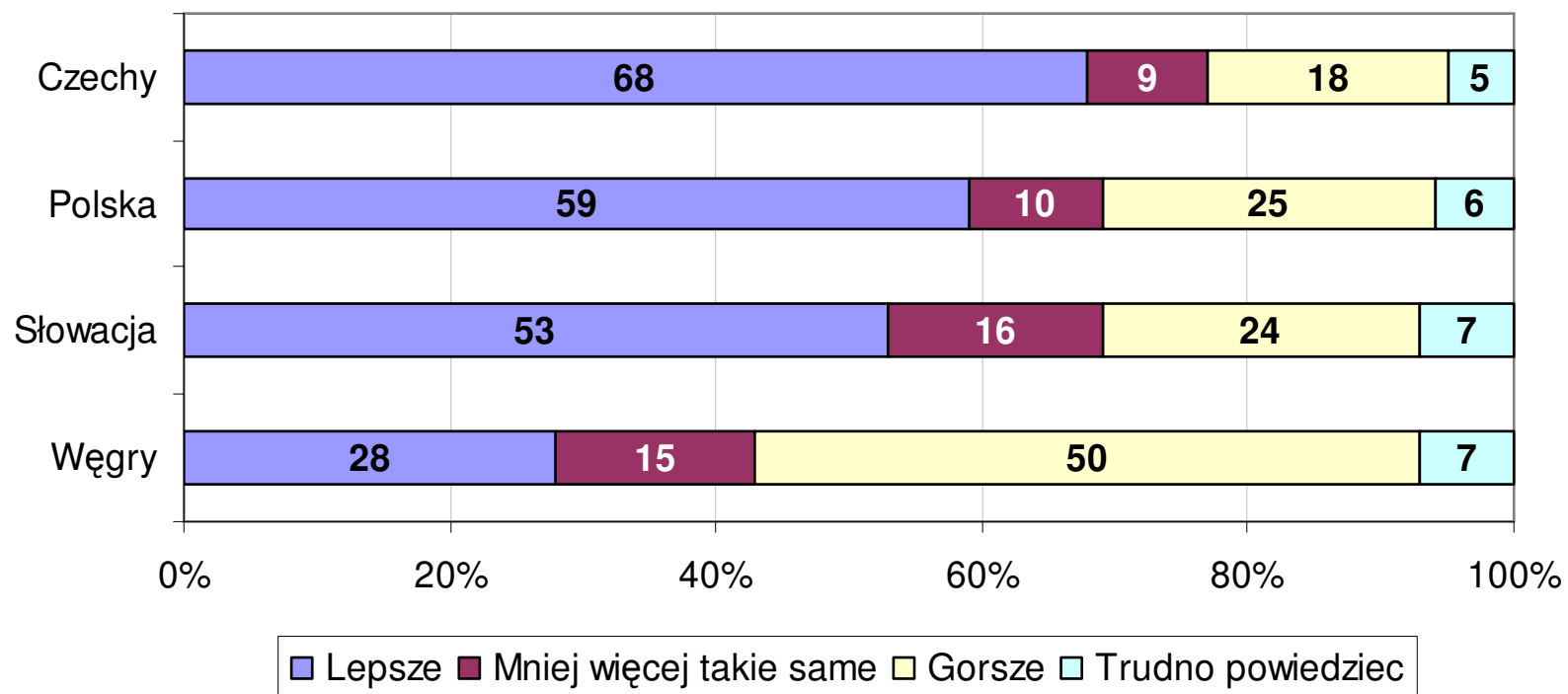
Jeśli porówna Pan(i) okres przed 1989 rokiem z obecnymi czasami, to czy uważa Pan(i), że dzisiejsze czasy są:

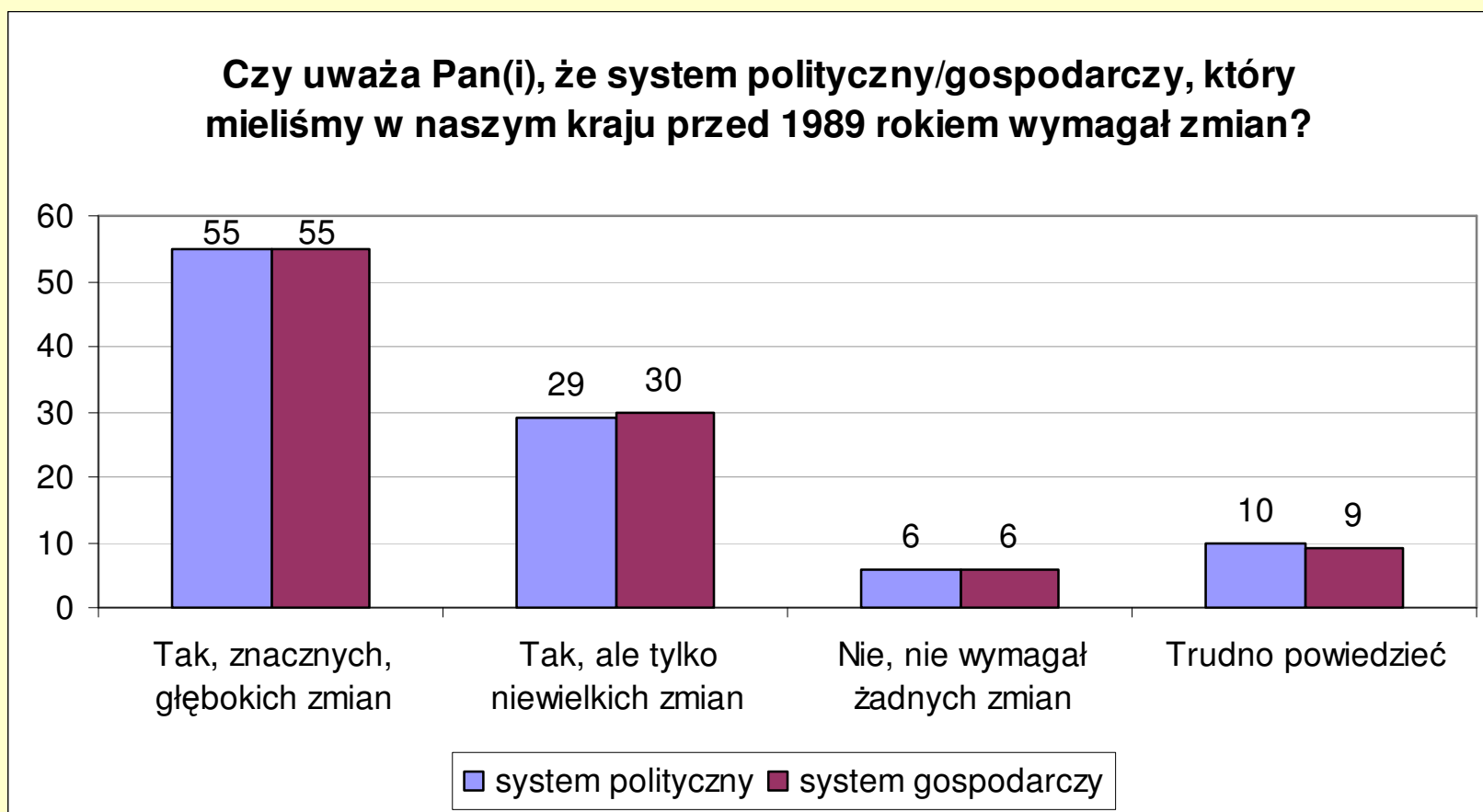
Porównanie dzisiejszej sytuacji z ustrojem komunistycznym

Jeśli porówna Pan(i) okres przed 1989 rokiem z obecnymi czasami, to czy uważa Pan (i), że dzisiejsze czasy są:

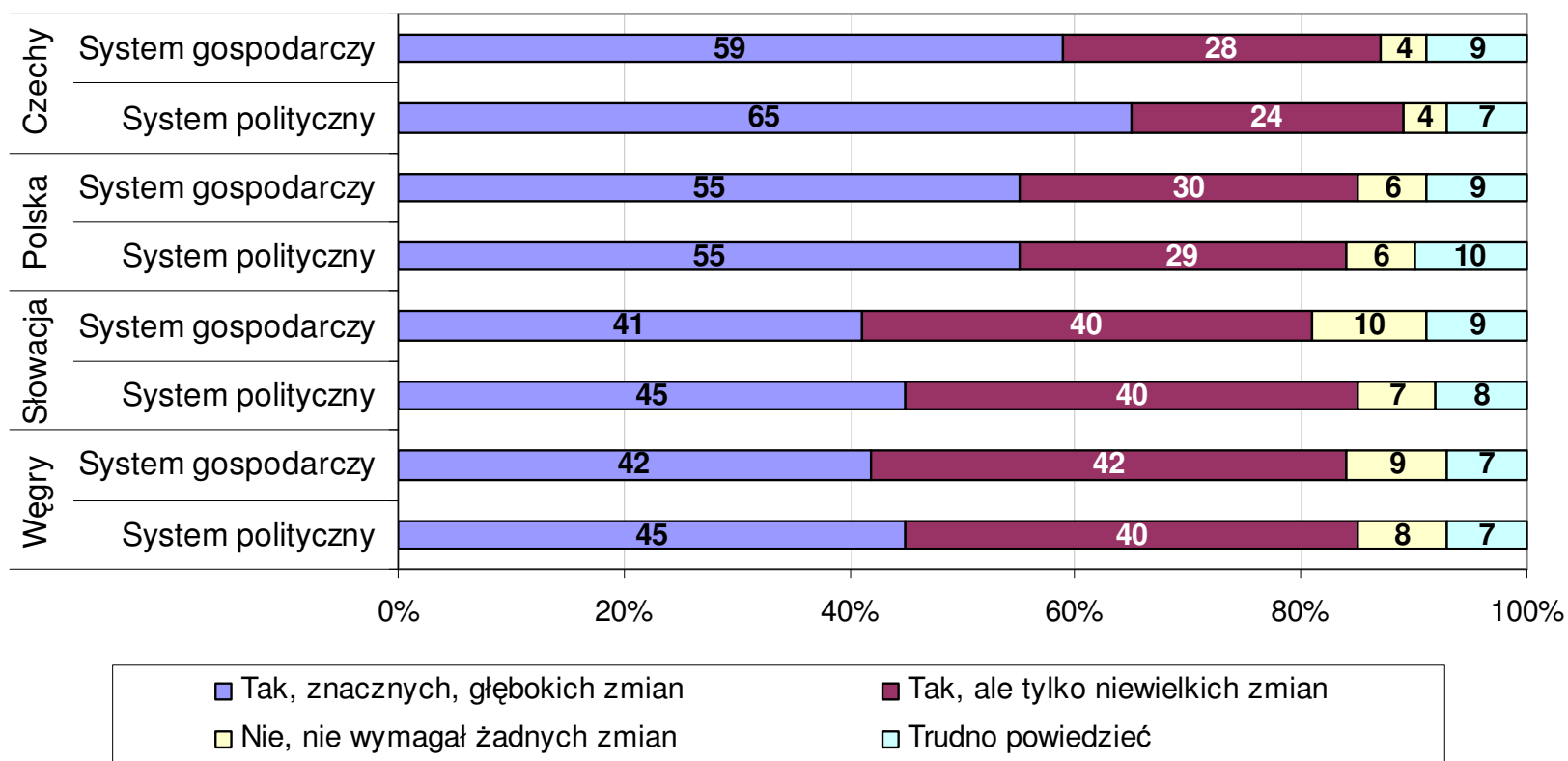
Ocena potrzeby dokonania zmian w systemie politycznym / gospodarczym w Polsce

Ocena potrzeby dokonania zmian w systemie politycznym / gospodarczym

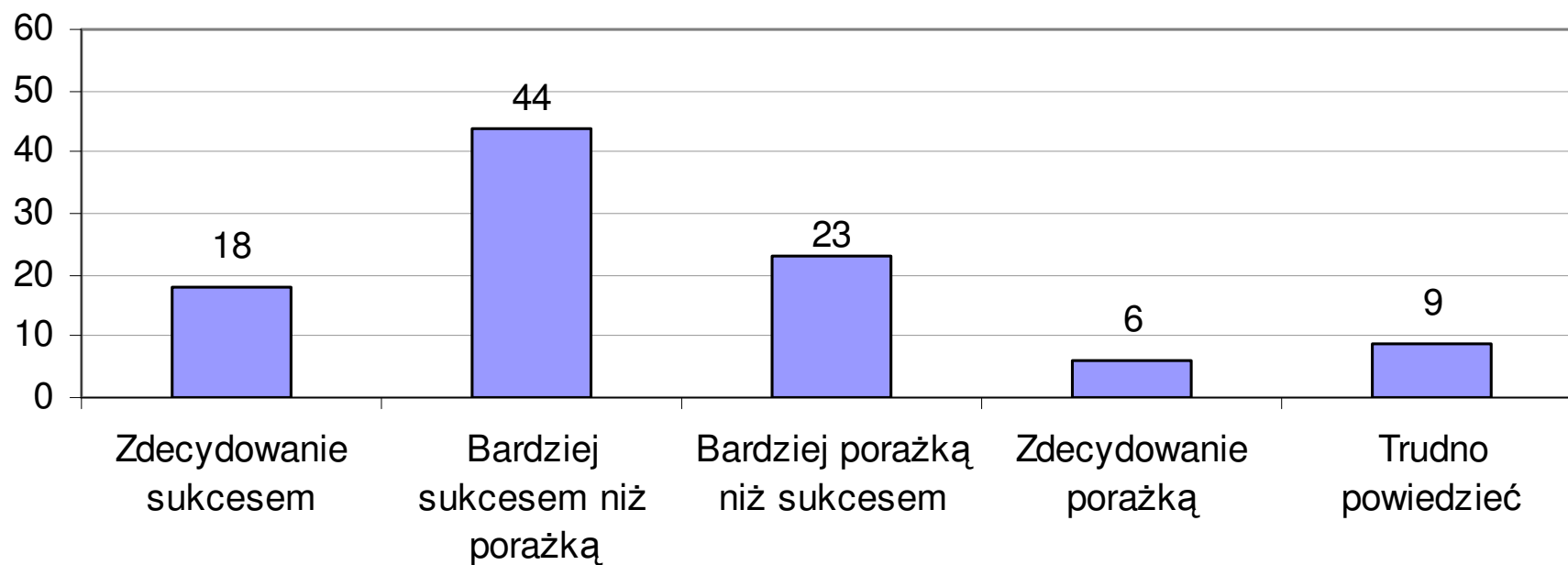
Czy uważa Pan(i), że system polityczny/ekonomiczny, który mieliśmy w naszym kraju przed 1989 rokiem wymagał zmian?

Demokracja – sukces czy porażka?

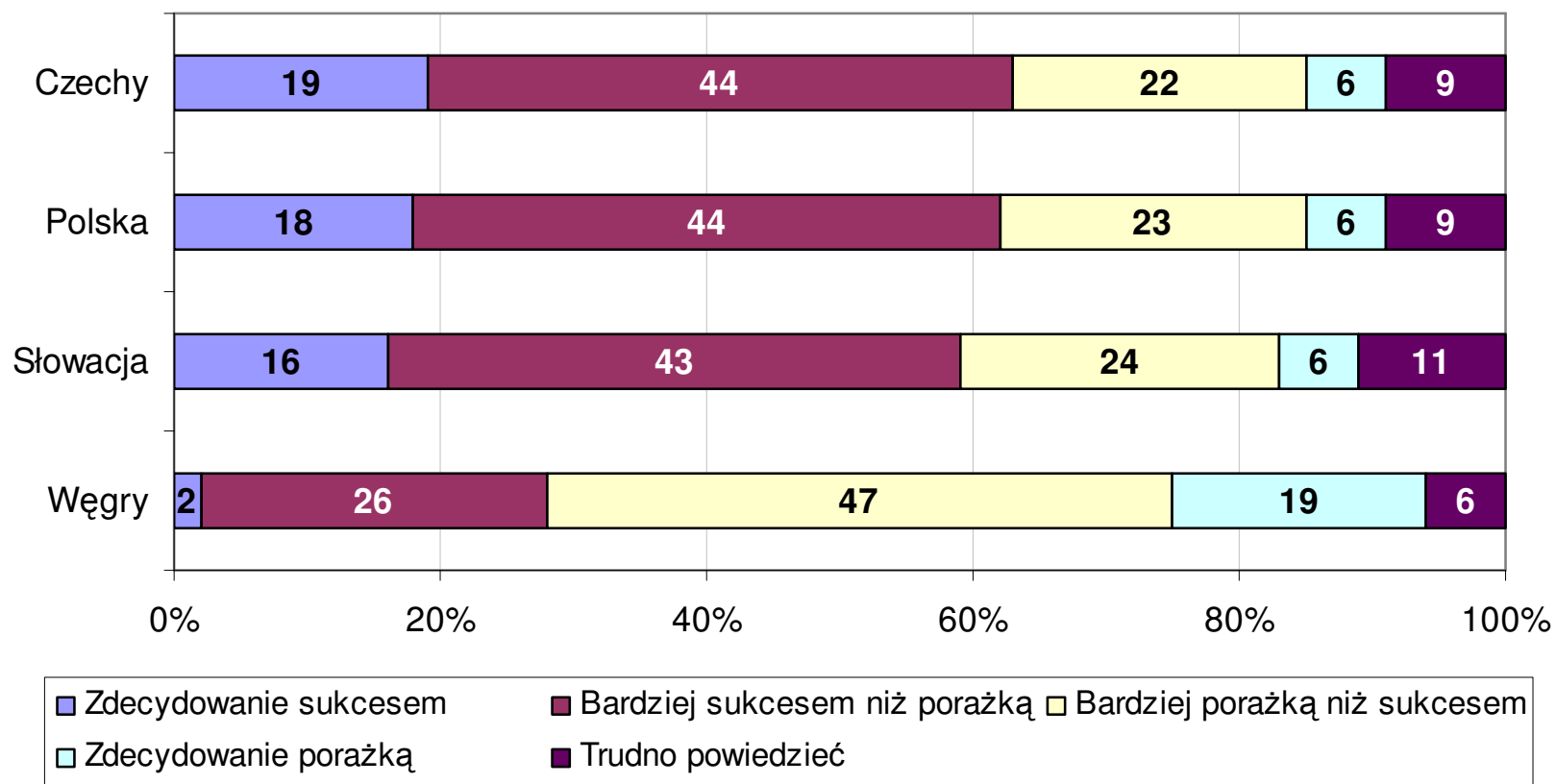
Z perspektywy 20 lat, czy uważa Pan(i), że proces budowania demokracji w naszym kraju był raczej sukcesem czy raczej porażką?

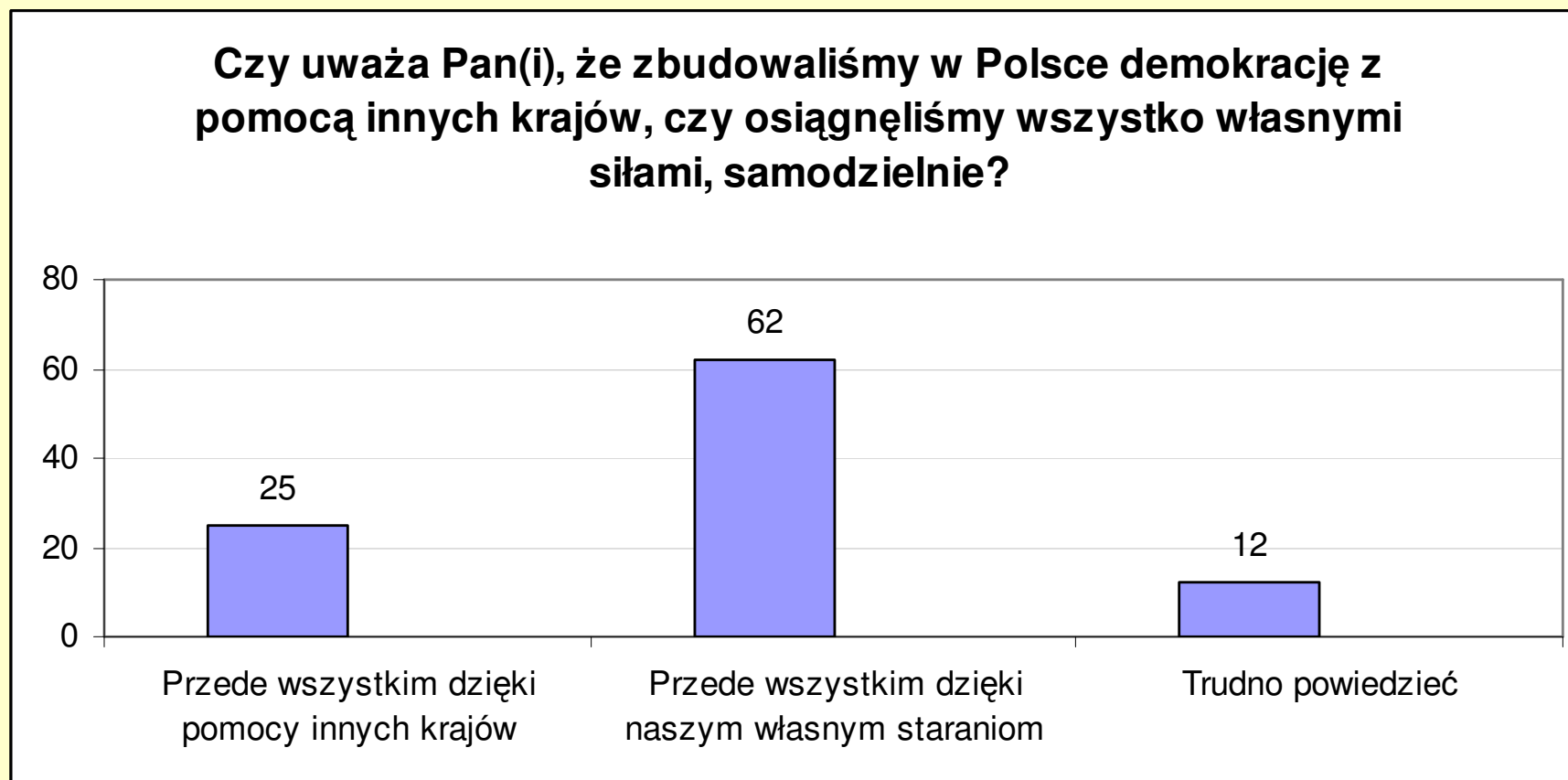
Demokracja – sukces czy porażka?

Z perspektywy 20 lat, czy uważa Pan(i), że proces budowania demokracji w naszym kraju był raczej sukcesem czy raczej porażką

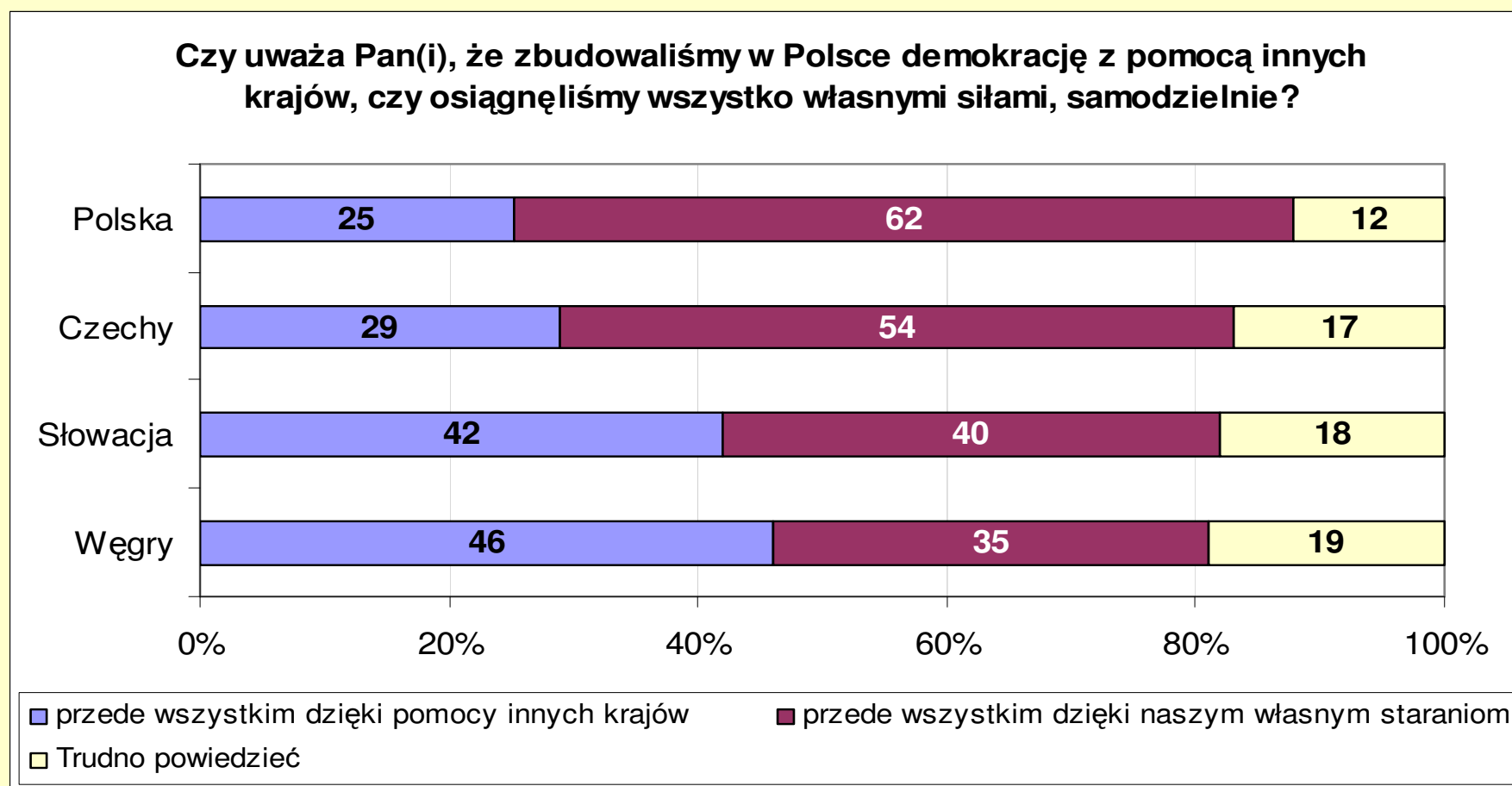

Demokracja – zbudowana własnymi siłami czy z pomocą z Zachodu?

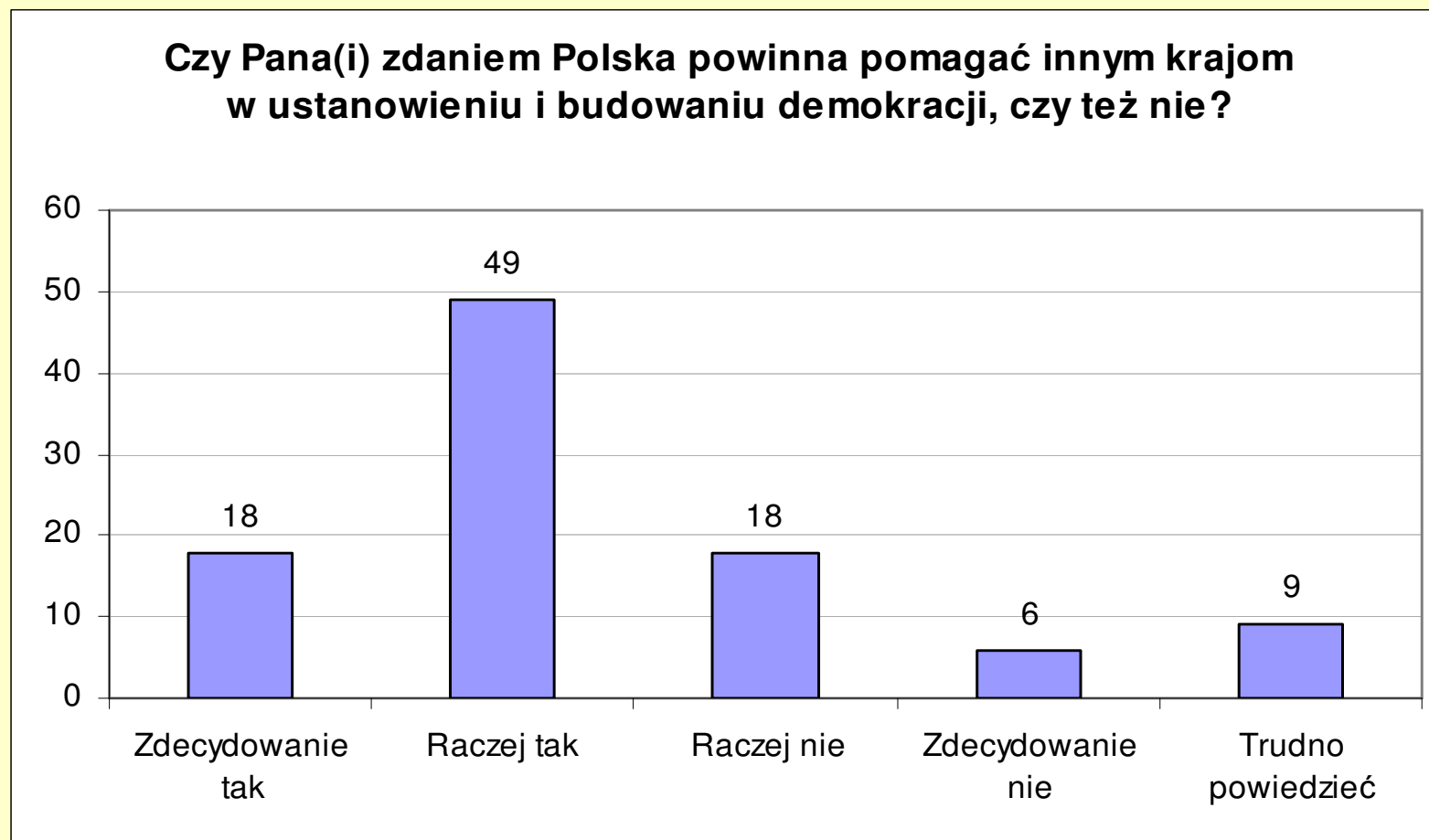

Demokracja – zbudowana własnymi siłami czy z pomocą z Zachodu?

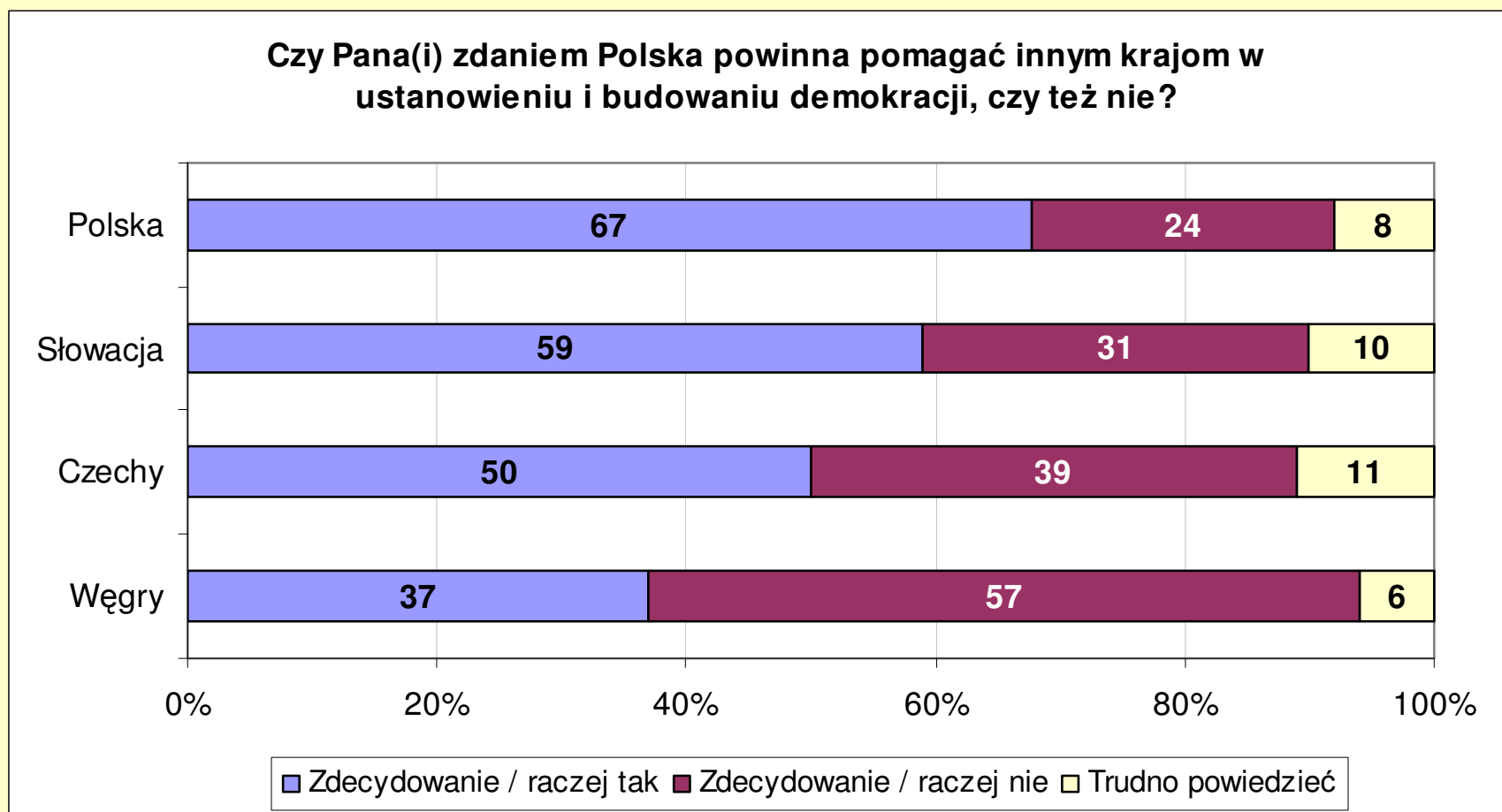

Rola Polski we wspieraniu demokracji

Rola Polski we wspieraniu demokracji

Podsumowanie:

- ✓ Demokracja ma poparcie wśród obywateli
- ✓ Brak entuzjazmu, emocjonalnego przeżywania demokracji – raczej chłodny sceptycyzm
- ✓ Niezła sytuacja Polski w porównaniu z regionem
- ✓ Zdecydowany lider – Czechy, bardzo kiepskie wyniki Węgier

INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH
THE INSTITUTE OF PUBLIC AFFAIRS

Wyniki badań jakościowych

Część jakościowa badań

- ❑ **Grupy *focusowe* we wszystkich krajach objętych projektem**

- ❑ **Grupa badawcza:**
 - 11 osób w wieku 27-28 lat
 - wyższe wykształcenie
 - zamieszkałe w Warszawie
 - zróżnicowana płeć, sytuacja zawodowa i rodzinna

- ❑ **Czas i miejsce badania** –14 września, siedziba ISP

Część jakościowa badań

- ❑ **Główne kwestie poruszane w trakcie wywiadu:**
 - **Oceny zmian ustrojowych z perspektywy 20 lat transformacji.**
 - **Porównanie aktualnych warunków życia młodych ludzi (w wieku 27-28 lat) z warunkami, w których żyło pokolenie ich rodziców.**
 - **Rozumienie demokracji i ocena aktualnego stanu demokracji w Polsce (w tym możliwość poprawy jakości demokracji i opinie na temat związku demokracji z faktem członkostwa w UE).**
 - **Oceny możliwości budowy demokracji w innych krajach (w tym możliwość pomocy innym krajom w przejściu do systemu demokratycznego).**
 - **Przyszłości demokracji w Polsce w następnych 20 latach.**

Część jakościowa badań – najważniejsze wnioski

□ **Niejednoznaczna ocena przemian ustrojowych:**

- **Efekty pozytywne:** wolność, większe możliwości rozwoju osobistego, odkłamanie rzeczywistości, wolny rynek, suwerenność państwa, poprawa relacji między obywatelami i państwem.

- **Efekty negatywne:** osłabienie poczucia wspólnoty i życia rodzinnego, odejście od kościoła, pogłębienie różnic społeczno-ekonomicznych, zmniejszenie opiekuńczej roli państwa

- ❑ *Głównie wolności, które teraz konstytucja nam zapewnia. Możemy teraz te prawa wyegzekwować, kiedy wcześniej nie mogliśmy. Nie mogliśmy np. swobodnie się poruszać czy swobodnie wypowiadać swoje poglądy.*
- ❑ *Wtedy ludzie byli bardziej zespoleni jakby ze sobą, chętniej wchodzili w jakieś znajomości, sąsiedzi bardziej się skupiali, dlatego że właśnie czuli ten sojusz przeciwko władzy. Np. na poziomie rozmowy w kolejkach czuli się bezpieczni, czuli się solidarni w tej niewygodnej sytuacji, a wrogiem było państwo. Teraz się mówi, że teraz tego nie ma, nie ma poczucia wspólnoty, każdy działa dla siebie, na własny użytek.*

Część jakościowa badań – najważniejsze wnioski

❑ **Rozumienie demokracji i ocena aktualnego stanu demokracji w Polsce**

- **Wąskie rozumienie demokracji** jako wolności wyboru politycznego
- Poczucie że **demokracja wciąż jest bardzo niedoskonała** mimo 20 lat przemian (związane głównie z negatywną oceną instytucji publicznych i brakiem poszanowania praw człowieka)

- ❑ *Wydaje mi się, że pozory tego, że każdy ma wpływ na politykę rządu. Wielu ludzi, mimo że oddaje swój głos, zawsze zaznacza że i tak nic z tego nie będzie. Ale jakieś takie pozory tego są, w porównaniu do poprzedniego systemu*

- ❑ *[...] są to rządy większości, ale przy zachowaniu praw mniejszości.*

- ❑ *Moim zdaniem doszliśmy do bardzo ważnego momentu. Ja osobiście uważam, że demokracja jest dobrym ustrojem w małych społecznościach.*

Część jakościowa badań – najważniejsze wnioski

- ❑ **Pomoc innym krajom w drodze do demokracji**
 - W Polsce **transformacja dokonała się bez pomocy Zachodu.**
 - Postrzega się, że **wpływ UE na budowę demokracji w Polsce jest umiarkowany.**
 - Polska może się angażować w budowę i wspieranie demokracji w innych krajach, ale musi przy tym uwzględniać **przede wszystkim własny interes narodowy.**

- ❑ *Sądzę, że gdyby nie zimna wojna i ta rywalizacja, która, szczególnie w latach osiemdziesiątych, została wygrana przez Reagana, i w związku z czym Gorbaczow i pierestrojka, niejako wymuszona z zewnątrz, to wtedy u nas zmian nie mogłoby być. Albo nie w tym kształcie. Więc w tym sensie nam ktoś pomagał.*
- ❑ *Zdecydowanie tak. Tak jak kolega tutaj powiedział. Jeżeli państwo pomaga politycznie, to musi widzieć w tym swój interes. Jeżeli ostatnio mieliśmy małą chryjkę o rondo Wolnego Tybetu i MSZ tego nie poparło, bo interes państwa nie pozwalał na to, to tak z kolei może interes państwa pozwala walczyć z białoruskim reżimem i popierać panią Borys ze związku Polaków na Białorusi.*

Część jakościowa badań – najważniejsze wnioski

- Demokracja w Polsce w perspektywie kolejnych 20 lat**
 - Nadzieja na większe zaangażowanie obywateli w życie polityczne.**
 - Nadzieja na poprawę funkcjonowania instytucji publicznych.**
 - Nadzieja na mobilizację młodszych pokoleń.**

- ❑ *Sądzę, że niewiele się zmieni. Demokracja będzie, i jak jesteśmy państwem demokratycznym teraz, to będziemy państwem demokratycznym w przyszłości. Jeżeli chodzi o fluktuację frekwencji, to raz będzie lepiej, raz będzie gorzej, w zależności od tego jak poprzednia ekipa rządząca sprowokuje ludzi do tego, żeby poszli na wybory.*

- ❑ *Być może rzeczywiście niewiele się zmieni w samym ustroju demokratycznym. Natomiast nie zapominajmy o tym, że za 20 lat wyrośnie pokolenie, które tak naprawdę żadnego innego ustroju, poza opowieściami swoich dziadków, czyli naszych rodziców, nie będzie pamiętało. Myślę, że wyrośnie po prostu pokolenie innych ludzi, bardziej świadomych tego, że rzeczywiście mogą głosować, więc czemu z tego nie korzystać. Świadomych tego, że mogą naprawdę wiele wnieść dla Europy i wiele z niej też zyskać dla siebie.*

INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH
THE INSTITUTE OF PUBLIC AFFAIRS

Komentarz do wyników

dr Jacek Kucharczyk

Konferencja prasowa

„Powrót do Europy” Opinia społeczna po 20 latach demokracji

Projekt realizowany we współpracy z:

Projekt finansowany przez:

